Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/652

10.2.2025

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 21 januari 2025

om godkännande av Lettlands nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan

(C/2025/652)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR UTFÄRDAT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 121,

med beaktande av förordning (EU) 2024/1263, särskilt artikel 17,

med beaktande av kommissionens rekommendation, och

av följande skäl:

ALLMÄNNA ÖVERVÄGANDEN

(1) EU:s reformerade ramverk för ekonomisk styrning trädde i kraft den 30 april 2024. De centrala delarna av EU:s reformerade ramverk för ekonomisk styrning utgörs av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning ([1]), tillsammans med den ändrade förordningen (EG) nr 1467/97 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott ([2]), och det ändrade rådsdirektivet 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk ([3]). Syftet med ramverket är att främja sunda och hållbara offentliga finanser och en hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar samt förhindra alltför stora offentliga underskott. Ramverket främjar också nationellt ägarskap och har en större medelfristig inriktning, i kombination med ett mer effektivt och enhetligt säkerställande av regelefterlevnad.

(2) I centrum för det nya ramverket för ekonomisk styrning står de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer som medlemsstaterna lämnar in till rådet och kommissionen. Planerna ska uppfylla två mål: dels i) bland annat säkerställa att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut följer en sannolikt nedåtgående bana eller ligger kvar på en sund nivå och att det offentliga underskottet minskas till, och ligger kvar på, en nivå under referensvärdet på 3 % av BNP på medellång sikt och dels ii) säkerställa ett genomförande av reformer och investeringar som svar på de främsta utmaningarna fastställda inom ramen för den europeiska planeringsterminen och hantera EU:s gemensamma prioriteringar. Varje plan ska därför innehålla ett medelfristigt åtagande om en nettoutgiftsbana ([4]) som i praktiken fastställer en budgetrestriktion under planens löptid, dvs. fyra eller fem år (beroende på valperiodens normala längd i medlemsstaten). Planen ska dessutom redogöra för hur den berörda medlemsstaten kommer att säkerställa genomförandet av reformer och investeringar som svar på de främsta utmaningarna fastställda inom ramen för den europeiska planeringsterminen, särskilt i de landsspecifika rekommendationerna (inbegripet, i tillämpliga fall, utmaningar i samband med förfarandet vid makroekonomiska obalanser) och hur medlemsstaten kommer att hantera unionens gemensamma prioriteringar. Perioden för finanspolitisk anpassning löper över fyra år och kan förlängas med upp till tre år om medlemsstaten åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar som uppfyller kriterierna i förordning (EU) 2024/1263.

(3) När planen har lämnats in ska kommissionen bedöma om den uppfyller kraven i förordning (EU) 2024/1263.

(4) Rådet ska därefter, på kommissionens rekommendation, anta en rekommendation för att ange den berörda medlemsstatens nettoutgiftsbana och, i tillämpliga fall, godkänna de reform- och investeringsåtaganden som ligger till grund för en förlängning av perioden för finanspolitisk anpassning.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Rådets förordning (EU) 2024/1264 av den 29 april 2024 om ändring av förordning (EG)nr 1467/97 om påskyndande och klargörande av genomförandet av förfarandet vid alltför stora underskott (EUT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Rådets direktiv (EU) 2024/1265 av den 29 april 2024 om ändring av direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2 i förordning (EU) 2024/1263, dvs. offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

ÖVERVÄGANDEN RÖRANDE LETTLANDS NATIONELLA MEDELFRISTIGA FINANS- OCH STRUKTURPOLITISKA PLAN

(5) Den 15 oktober 2024 lämnade Lettland in sin nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan till rådet och kommissionen. Det skedde sedan en förlängning av den tidsfrist som anges i artikel 36 i förordning (EU) 2024/1263 överenskommits med kommissionen med anledning av de skäl som Lettland uppgett.

Förfarande före inlämnande av planen

(6) Före inlämnandet av planen begärde Lettland teknisk information ([5]), vilken kommissionen lämnade den 21 juni 2024 och offentliggjorde den 15 oktober 2024 ([6]). Den tekniska informationen visar vilken nivå det strukturella primärsaldot måste ligga på 2028 för att på medellång sikt säkerställa att det offentliga underskottet understiger 3 % av BNP och den offentliga skulden understiger 60 % av BNP även i ett läge där inga ytterligare budgetåtgärder vidtas efter den fyraåriga anpassningsperioden. Medellång sikt definieras här som en tioårsperiod efter anpassningsperiodens slut. Teknisk information har utarbetats och översänts till medlemsstaterna utifrån två scenarier: dels ett scenario med överensstämmelse med skyddsmekanismen för underskottsresiliens ([7]), i enlighet med artikel 9.3 i förordning (EU) 2024/126, dels ett scenario utan denna skyddsmekanism.

Den tekniska informationen för Lettland visar att det strukturella primärsaldot, för att följa gällande finanspolitiska regler under en anpassningsperiod på fyra år och på grundval av kommissionens antaganden som låg till grund för den förhandsvägledning som översändes i juni 2024, bör uppgå till minst - 1,3 % av BNP vid anpassningsperiodens slut (2028; scenario utan skyddsmekanismen för underskottsresiliens) såsom framgår av följande tabell. Det bör påpekas att om även skyddsmekanismen för underskottsresiliens beaktas bör det strukturella primärsaldot uppgå till minst - 0,1 % av BNP vid anpassningsperiodens slut (2028). För Lettland, som kan begära teknisk information, är skyddsmekanismen för underskottsresiliens dock inte obligatorisk.

Tabell 1: Kommissionens tekniska information till Lettland

Anpassningsperiodens slutår	2028
Minimivärde för det strukturella primärsaldot (% av BNP), scenario utan skyddsmekanismen för underskottsresiliens	- 1,3
Endast för kännedom: Minimivärde för det strukturella primärsaldot (% av BNP), scenario med skyddsmekanismen för underskottsresiliens	- 0,1

Källa: kommissionens beräkningar.

(7) I september 2024 förde Lettland och kommissionen en teknisk dialog, i enlighet med artikel 12 i förordning (EU) 2024/1263. Dialogen handlade främst om den nettoutgiftsbana som Lettland avser att tillämpa och de underliggande antagandena (särskilt potentiell produktion och räntesatser), samt om de reformer och investeringar som planeras för att hantera de främsta utmaningar som fastställts inom ramen för den europeiska planeringsterminen och svara mot unionens gemensamma prioriteringar om en rättvis grön och digital omställning, social och ekonomisk resiliens, energitrygghet och uppbyggnad av försvarsförmågan.

(8) Enligt den information som Lettland lämnat i sin plan rapporterade Lettland i september 2024, i enlighet med artiklarna 11.3 och 36.1 c i förordning (EU) 2024/1263, att landet hade inlett en samrådsprocess med arbetsmarknadens parter och andra relevanta intressenter, däribland sammanslutningen av arbetsgivarorganisationer, Lettlands landsorganisation och sammanslutningen av lokala och regionala myndigheter. Enligt informationen i planen handlade mötet främst om hur Lettland planerar att ta itu med de landsspecifika rekommendationerna och EU:s gemensamma prioriteringar, med särskild inriktning på skattepolitik, utbildning och hälso- och sjukvård.

([5]) Den förhandsvägledning som översänds till medlemsstaterna och till ekonomiska och finansiella kommittén omfattar teknisk information i) med och utan en förlängning av anpassningsperioden (fyra respektive sju år), och ii) med och utan skyddsmekanismen för underskottsresiliens. Den innehåller även de viktigaste ursprungliga förhållanden och underliggande antaganden som används i kommissionens ramverk för medelfristiga prognoser för den offentliga skuldsättningen. Referensbanan har beräknats på grundval den metod som beskrivs i kommissionens *Debt Sustainability Monitor 2023* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Den utgår från Europeiska kommissionens vårprognos 2024 och en medelfristig förlängning av denna prognos fram till 2033, och BNP-tillväxten och åldrandekostnader på lång sikt överensstämmer med uppgifterna i Europeiska kommissionens och rådets gemensamma åldranderapport från 2024 (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_sv).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#latvia.

([7]) Enligt den skyddsmekanism för underskottsresiliens som införs genom artikel 8 i förordning (EU) 2024/1263 ska den årliga förstärkningen av det strukturella primärsaldot vara 0,4 procentenheter av BNP (eller 0,25 procentenheter av BNP om anpassningsperioden förlängs) fram till dess att det strukturella underskottet är lägre än 1,5 % av BNP.

(9) I juni 2024 ställde sig rådet för offentligfinansiell disciplin (Lettlands oberoende finanspolitisk institution) bakom den makroekonomiska prognos som ligger till grund för den medelfristiga budgetramen för 2024–2028 och angav att den makroekonomiska prognos som finansministeriet lade fram överlag var försiktig och återspeglade den faktiska ekonomiska utvecklingen. I oktober avgav rådet för offentligfinansiell disciplin ett yttrande om den medelfristiga budgetramen för 2025–2028, budgeten för 2025 och den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen. Rådet drog slutsatsen att den makroekonomiska prognos som godkändes i juni i år inte var reviderad och därför inte beaktade resultatet av den allmänna översynen av nationalräkenskaperna och den senaste ekonomiska utvecklingen, trots att uppdaterade nationella finanspolitiska uppgifter användes för de finanspolitiska prognoserna för 2024 och utarbetandet av budgeten för 2025. Samtidigt medgav rådet för offentligfinansiell disciplin att den finanspolitiska strategin i den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen uppfyller villkoren i förordning 2024/1263 (kommissionens tekniska information).

Andra relaterade processer

(10) Den 15 oktober överlämnade Lettland sitt utkast till budgetplan för år 2025. Kommissionen antog ett yttrande om utkastet till budgetplan den 26 november 2024 ([8]).

(11) Den 21 oktober 2024 riktade rådet ett antal landsspecifika rekommendationer till Lettland inom ramen för den europeiska planeringsterminen ([9]).

SAMMANFATTNING AV PLANEN OCH KOMMISSIONENS BEDÖMNING

(12) Kommissionen gjorde på grundval av artikel 16 i förordning (EU) 2024/1263 följande bedömning av planen:

Bakgrund: makroekonomiska och offentligfinansiella förhållanden och utsikter

(13) År 2023 ökade den ekonomiska aktiviteten i Lettland med 1,7 % till följd av investeringar och offentliga utgifter. Enligt Europeiska kommissionens höstprognos 2024 förväntas ekonomin stagnera 2024 på grund av svag privat konsumtion och låga investeringar och trots en stark offentlig konsumtion. Allteftersom den privata konsumtionen och investeringarna återhämtar sig förväntas BNP i fasta priser öka med 1 % år 2025 och med 2,1 % år 2026. År 2026 förväntas även exporten öka. Under prognosperioden (dvs. 2024–2026) förväntas den potentiella BNP-tillväxten i Lettland återhämta sig från minskningen 2024 och uppgå till 1,5 % år 2026. Arbetslösheten uppgick till 6,6 % år 2023 och enligt kommissionens beräkningar kommer den att uppgå till 6,7 % år 2024, 6,7 % år 2025 och 6,5 % år 2026. Inflationen (BNP-deflatorn) beräknas sjunka från 9,1 % år 2023 till 1,2 % år 2024 och uppgå till 2,2 % år 2025 och 2026.

(14) När det gäller den offentligfinansiella utvecklingen uppgick Lettlands offentliga underskott 2023 till 2,4 % av BNP. Enligt kommissionens höstprognos 2024 kommer det att uppgå till 2,8 % av BNP 2024, öka till 3,2 % av BNP 2025 och, vid oförändrad politik, stanna på den nivån 2026. I kommissionens höstprognos 2024 beaktas det budgetförslag för 2025 som Lettlands regering överlämnade till det nationella parlamentet i oktober. Den offentliga skulden uppgick i slutet av 2023 till 45,0 % av BNP. Enligt kommissionens höstprognos 2024 förväntas skuldkvoten öka till 48,1 % av BNP i slutet av 2024. Den beräknas öka till 50,3 % av BNP i slutet av 2025 och till 51,6 % i slutet av 2026. Kommissionens prognos för de offentliga finanserna beaktar bara politiska åtaganden i de medelfristiga planerna om de underbyggs av konkreta politiska åtgärder som är trovärdigt aviserade och tillräckligt detaljerade.

Nettoutgiftsbana och huvudsakliga antaganden i planen

(15) Lettlands nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan omfattar perioden 2025–2028 och visar en finanspolitisk anpassning under fyra år.

(16) Planen innehåller all information som krävs enligt artikel 13 i förordning (EU) 2024/1263. I motsats till vad som anges i vägledningen till medlemsstaterna om informationskrav för de medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna och för de årliga lägesrapporterna som offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 21 juni 2024, innehåller planen inte tabellerna 7c och 7d. Dessa tabeller är dock inte nödvändiga för bedömningen av Lettlands plan.

(17) I planen åtar sig Lettland att följa den nettoutgiftsbana som anges i tabell 2, vilket motsvarar en genomsnittlig nettoutgiftsökning på 4,1 % under åren 2025–2028. Den tekniska informationen (som grundas på antagandet om en linjär anpassningsbana) överensstämmer med en genomsnittlig nettoutgiftsökning på 3,7 % under anpassningsperioden (2025–2028). Nettoutgiftsbanan i planen uppges leda till ett strukturellt primärsaldo på - 1,3 % av BNP i slutet av anpassningsperioden (2028). Detta motsvarar den miniminivå för det strukturella primärsaldot på - 1,3 %

([8]) Kommissionens yttrande av den 21 oktober 2024 om Lettlands utkast till budgetplan, 26.11.2024, C(2024) 9060 final.
([9]) Rådets rekommendation av den 21 oktober 2024 om Lettlands ekonomiska politik, budgetpolitik, sysselsättningspolitik och strukturpolitik.

av BNP 2028 som kommissionen angav i den tekniska informationen den 21 juni 2024 ([10]). I planen antas den potentiella BNP-tillväxten minska till 2,1 % år 2025 (från 2,2 % år 2024), för att därefter minska ytterligare till 0,9 % år 2028. Dessutom förväntas BNP-deflatorn förbli stabil på 2,5 % under anpassningsperioden (2025–2028).

Tabell 2: Nettoutgiftsbana och huvudsakliga antaganden i Lettlands plan

	2024	2025	2026	2027	2028	Genomsnitt under planens giltighetstid 2025–2028
Nettoutgiftsökning (årlig i %)	9,1	5,9	3,6	3,4	3,3	4,1
Nettoutgiftsökning (kumulativ, i %, med 2023 som basår)	9,1	15,5	19,7	23,8	27,9	Ej tillämpligt
Potentiell BNP-tillväxt (%)	2,2	2,1	1,2	0,9	0,9	1,3
Inflation (BNP-deflatorn) (%)	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5

Källa: Lettlands medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan och kommissionens beräkningar.

Konsekvenser av planens nettoutgiftsåtaganden för den offentliga skulden

(18) Om nettoutgiftsbanan i planen och de underliggande antagandena materialiseras kommer enligt planen den offentliga skulden att gradvis öka från 45,8 % av BNP 2024 till 50,8 % i slutet av anpassningsperioden (2028), såsom framgår av följande tabell. Efter anpassningen förväntas skuldkvoten enligt planen gradvis öka på medellång sikt (dvs. fram till 2038) och uppgå till 59,9 % av BNP år 2038.

Tabell 3: Utvecklingen av offentlig skuld och offentligt saldo i Lettlands plan

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Offentlig skuld (% av BNP)	43,6	45,8	47,5	48,5	49,7	50,8	59,9
Offentligt saldo (% av BNP)	- 2,2	- 2,6	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9

Källa: Lettlands medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan

Enligt planen skulle den offentliga skulden således ligga under fördragets referensvärde på 60 % av BNP på medellång sikt. Baserat på de politiska åtaganden och makroekonomiska antaganden som görs i planen uppfyller den nettoutgiftsbana som läggs fram i planen därför det krav på skulden som anges i artikel 16.2 i förordning (EU) 2024/1263.

Konsekvenser av planens nettoutgiftsåtaganden för det offentliga saldot

(19) Baserat på nettoutgiftsbanan och antagandena i planen skulle det offentliga underskottet ligga kvar på 2,9 % av BNP årligen under anpassningsperioden. Enligt planen skulle det offentliga saldot i slutet av anpassningsperioden (2028) alltså inte överstiga referensvärdet på 3 % av BNP. Dessutom skulle det offentliga underskottet inte överstiga 3 % av BNP under tio år efter anpassningsperioden (dvs. fram till 2038), utan ligga kvar strax under referensvärdet för underskottet. Baserat på de politiska åtaganden och makroekonomiska antaganden som görs i planen uppfyller den nettoutgiftsbana som läggs fram i planen därför det krav på underskottet som anges i artikel 16.2 i förordning (EU) 2024/1263.

([10]) I scenariot utan skyddsmekanismen för underskottsresiliens.

Planens makroekonomiska antaganden

(20) Planen är baserad på ett antal antaganden som skiljer sig från de antaganden som kommissionen översände till Lettland den 21 juni 2024. I planen används i synnerhet andra antaganden för sex variabler, nämligen utgångspunkten (strukturellt primärsaldo, potentiell BNP-tillväxt, faktisk BNP-tillväxt, nominell implicit skuldränta, stock-/flödesjustering och tillväxt i BNP-deflatorn). Det är nödvändigt att göra en noggrann bedömning av skillnaden för att säkerställa att de är underbyggda med starka och datadrivna ekonomiska argument, i synnerhet med tanke på att den genomsnittliga nettoutgiftsökningen i planen är högre än vad som kan utläsas av den tekniska informationen.

De skillnader som påverkar den genomsnittliga nettoutgiftsökningen mest anges nedan tillsammans med en bedömning av var och en av skillnaderna sedd för sig.

— Planen utgår från ett ursprungligt strukturellt primärsaldo på - 0,8 % av BNP 2024, vilket är 0,6 procentenheter högre än det strukturella primärsaldot på - 1,4 % av BNP som antogs i den tekniska informationen av den 21 juni 2024 och 0,7 procentenheter högre än Europeiska kommissionens höstprognos 2024. Detta gör att den genomsnittliga nettoutgiftsökningen under anpassningsperioden blir högre än om man utgår ifrån kommissionens antaganden.

Den förbättrade offentligfinansiella ställningen 2024 återspeglar följande antaganden i planen:

— Ett lägre samlat underskott. Antagandena i planen om uppdaterade utgifter i budgeten och en ökning av andra inkomster än skatteinkomster är i linje med Europeiska kommissionens höstprognos 2024, medan antagandena om skatteinkomster 2024 förefaller optimistiska.

— Ett sämre konjunkturläge. Antagandet i planen om en högre potentiell BNP-tillväxt 2024 är inte förenligt med den gemensamma ramen för skuldhållbarhetsanalys, medan justeringen nedåt av den faktiska BNP-tillväxten 2024 och antagandena om real och potentiell produktionstillväxt från och med 2025 är i linje med ramen.

— Högre räntebetalningar. Antagandena i planen om en högre nominell implicit räntesats baseras på en mer aktuell bedömning gjord av de nationella myndigheterna och är förenliga med Europeiska kommissionens höstprognos 2024.

Sammantaget vägs planens otillräckligt underbyggda antaganden om förbättringen av utgångspunkten 2024 upp av antaganden som är i linje med den gemensamma ramen för skuldhållbarhetsanalys, som används från och med 2025. De resterande skillnaderna har inte någon betydande inverkan på den genomsnittliga nettoutgiftsökningen jämfört med kommissionens antaganden. Detta innebär att skillnaden mellan nettoutgiftsbanan i planen och den tekniska informationen beror på skillnader i antaganden som på det hela taget är godtagbara. På grundval av denna bedömning uppfyller planen kravet i artikel 13 b i förordning (EU) 2024/1263. Kommissionen kommer att beakta ovanstående bedömning av planens antaganden i framtida bedömningar av efterlevnaden av nettoutgiftsbanan.

Planens finanspolitiska strategi

(21) Enligt planens vägledande finanspolitiska strategi kommer åtagandena om nettoutgifter att fullgöras genom både utgiftsåtgärder och diskretionära åtgärder på inkomstsidan. De diskretionära åtgärderna på inkomstsidan omfattar en översyn av skatten på arbete från och med 2025, främst en höjning av skattesatserna för inkomstskatten för privatpersoner och en ökning och övergripande tillämpning av skattefria inkomster. Eftersom dessa inkomståtgärder har en negativ effekt på de offentliga finanserna har regeringen föreslagit en skatt på oförutsedda vinster för banker från och med 2025, en överföring av 1 procentenhet av de pensionsavgifter som tas ut på arbetsinkomster från det fonderade pensionssystemet till den statliga pensionen, samt andra kompensationsåtgärder, bland annat en höjning av punktskatterna för olika produktgrupper och en höjning av skattesatserna för privata bilar och företagsbilar. På utgiftssidan är de utgiftshöjande diskretionära åtgärderna främst avsedda att stärka den inre och yttre säkerheten, inbegripet kapaciteten hos de inre säkerhetstjänsterna (inbegripet löneökning), cybersäkerhet, inköp av ammunition och individuell utrustning samt militärt stöd till Ukraina och stöd till ukrainska civila i Lettland. De utgiftssänkande åtgärderna avser bland annat att begränsa löneökningen inom den offentliga sektorn, minska utgifterna för varor och tjänster inom olika sektorsministerier, se över de kommunala utgifterna för löner och investeringar samt se över utgifterna för företag som ingår i den offentliga förvaltningen. Specificeringen av de politiska åtgärder som ska antas måste bekräftas eller justeras och kvantifieras i de årliga budgetarna. Vissa faktorer som kan äventyra genomförandet av den vägledande finanspolitiska strategin i planen kvarstår. Dels har vissa diskretionära åtgärder på inkomstsidan mindre effekt på de offentliga finanserna än väntat, dels har försvarsutgifterna behövt ökas, vilket sammantaget kan

kräva ytterligare diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller utgiftsbegränsningar. I utkastet till budgetplan för 2025 anges de politiska åtgärder genom vilka nettoutgiftsåtagandet kommer att fullgöras ([11]).

Reform- och investeringsavsikter i planen som svar på de främsta utmaningarna fastställda inom ramen för den europeiska planeringsterminen och för hantering av unionens gemensamma prioriteringar

(22) I planen beskrivs avsikter att genomföra reformer och investeringar för att hantera de främsta utmaningar som fastställts inom ramen för den europeiska planeringsterminen, särskilt i de landsspecifika rekommendationerna, och för att svara mot EU:s gemensamma prioriteringar. Planen omfattar över 130 reformer och investeringar inom EU:s gemensamma prioriteringar, varav över 40 får ekonomiskt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens och över 50 från sammanhållningsfonderna.

(23) När det gäller den gemensamma prioriteringen om en rättvis grön och digital omställning, inbegripet de klimatmål som fastställs i förordning (EU) 2021/1119, innehåller planen en omfattande förteckning över åtgärder grupperade enligt politiska inriktningar, bland annat omställning till en cirkulär ekonomi, utbildning och kompetens, investeringsfrämjande, hållbara transporter och digital infrastruktur. De reformer och investeringar som ingår i planen syftar till att ta itu med de landsspecifika rekommendationer om omställningen till en cirkulär ekonomi och hållbar resursförvaltning som utfärdades 2024, om hållbara transporter som utfärdades 2020 och 2019, om investeringar i grön och digital kompetens som utfärdades 2024 och 2023, om digitala tjänster och infrastruktur, inbegripet i regioner, som utfärdades 2022, 2020 och 2019, samt om att fokusera den investeringsrelaterade ekonomiska politiken på forskning och innovation till stöd för den gröna och digitala omställningen, som utfärdades 2023, 2022, 2020 och 2019. Åtgärderna för att stödja prioriteringen om den gröna omställningen genom att främja investeringar, förbättra energieffektiviteten och öka andelen förnybar energi i den slutliga energianvändningen ingår i den nationella energi- och klimatplanen.

(24) När det gäller den gemensamma prioriteringen om social och ekonomisk resiliens, inbegripet den europeiska pelaren för sociala rättigheter, innehåller planen en omfattande förteckning över åtgärder grupperade i olika politikområden, bland annat socialt skydd och social säkerhet, hälso- och sjukvård, utbildning och kompetens, sysselsättningspolitik, investeringsfrämjande och tillgång till bostäder. De reformer och investeringar som ingår i planen syftar till att ta itu med de landsspecifika rekommendationer om att förbättra det sociala skyddet, inbegripet pensionerna, tillgängligheten, resiliensen, hälso- och sjukvårdens överkomlighet och kvalitet, samt om utbildningens och särskilt yrkesutbildningens kvalitet för att tillhandahålla den kompetens som behövs på arbetsmarknaden som utfärdades 2024, 2023, 2022, 2020 och 2019, om att förbättra arbetsmarknadsdeltagandet som utfärdades 2024, 2020, 2019, om att främja investeringar i innovation och tillgång till finansiering som utfärdades 2024, 2023, 2022, 2020 och 2019 samt om att öka tillgången till bostäder till överkomlig kostnad och subventionerade bostäder som utfärdades 2019.

(25) För att ta itu med den gemensamma prioriteringen om energitrygghet innehåller planen en uppsättning åtgärder som syftar till att minska landets beroende av fossila bränslen, främja energieffektivitet, använda förnybar energi och framför allt slutföra synkroniseringen av landets elsystem med det kontinentala europeiska nätverket, med stöd från Fonden för ett sammanlänkat Europa – Energi och faciliteten för återhämtning och resiliens. Dessa åtgärder ingår i den politiska inriktningen energi och energieffektivitet. Dessutom syftar de reformer och investeringar som ingår i planen till att ta itu med de landsspecifika rekommendationer om att minska beroendet av fossila bränslen och påskynda utbyggnaden av förnybar energi som utfärdades 2024, 2023, 2022 och 2020, om att stärka energiinfrastrukturen och energinäten som utfärdades 2022 och 2019, om att förbättra energieffektiviteten som utfärdades 2023, 2022 och 2019, samt om att öka försörjningstryggheten och fortsätta synkroniseringen med unionens elnät som utfärdades 2023 och 2022.

(26) I fråga om den gemensamma prioriteringen om försvarsförmåga är avsikten att utarbeta en uppsättning åtgärder med anknytning till den nationella försvarsmakten, vilka främst syftar till att motverka hot mot landet och säkerställa skyddet av civilbefolkningen.

(27) Dessutom omfattar planen andra politiska åtgärder som går utöver EU:s gemensamma prioriteringar. Åtgärderna inom den politiska inriktning som rör skattepolitiken går ut på att ta itu med de landsspecifika rekommendationerna om att bredda beskattningen genom att minska skattebördan för låg- och medelinkomsttagare samt förbättra skatteinbetalningen och efterlevnaden av skattereglerna som utfärdades 2024, 2023, 2022 och 2019. Den politiska inriktningen om en effektiv offentlig sektor omfattar åtgärder som syftar till att ta itu med den landsspecifika rekommendation om att stärka ansvarsskyldigheten och effektiviteten i den offentliga sektorn som utfärdades 2019, till exempel genom reformer för att förbättra förvaltningen av statliga och kommunala företag och förebygga intressekonflikter, som ingår i planen för återhämtning och resiliens. För att ta itu med den landsspecifika rekommendationen om att förbättra företagsklimatet som utfärdades 2024 innehåller planen reformer för att

([11]) Se kommissionens yttrande om Lettlands utkast till budgetplan, 26.11.2024, C(2024) 9060 final.

identifiera och undanröja byråkratiska hinder, minska den administrativa bördan för fastighetsutveckling, utföra marknadskontroll inom banksektorn och, med stöd från planen för återhämtning och resiliens, modernisera företagsregistret.

(28) Planen innehåller information om förenligheten och, i förekommande fall, komplementariteten med de sammanhållningspolitiska fonderna och med Lettlands återhämtnings- och resiliensplan. Planen hänvisar på lämpligt sätt till åtgärderna i planen för återhämtning och resiliens och i det sammanhållningspolitiska programmet samt till de olika finansieringskällorna. Den tar även upp avgränsningen och komplementariteten mellan de olika finansieringskällorna.

(29) En översikt ges över behovet av offentliga investeringar i Lettland i samband med EU:s gemensamma prioriteringar. De totala investeringsbehoven uppgår till omkring 15,5 miljarder EUR under perioden 2025–2028. De investeringsbehov som Lettland har identifierat för att stödja en rättvis grön omställning och digital omställning i linje med klimatmålen i förordning (EU) 2021/1119 uppgår till 6,6 miljarder EUR och omfattar bland annat digitalisering och modernisering av hamnarna i Riga och Liepaja, hållbara transporter, energieffektivitet i byggnader, produktion av el och värme, digitalisering av offentlig förvaltning, vatten- och avloppsvattenhantering och återställande av skadade ekosystem i både mark- och havsområden. När det gäller den gemensamma prioriteringen om social och ekonomisk resiliens, inbegripet den europeiska pelaren för sociala rättigheter, har Lettland identifierat ett investeringsbehov på 3,9 miljarder EUR, till exempel för en storskalig multimodal industri- och logistikpark i hamnen i Riga med järnvägsförbindelsen Rail Baltica, investeringar i vägar, stöd till högre utbildning, innovation, forskning och kompetensutveckling samt förbättring av det sociala skyddet. I fråga om energitrygghet uppger Lettland att investeringsbehovet uppgår till 2,9 miljarder EUR, bland annat för inrättandet av en serviceterminal för havsbaserad vindkraft i Ventspils hamn, investeringar i hamnarna i Liepaja, Salacgriva och Roja, synkronisering av elnät med det kontinentala europeiska elnätet, modernisering av den underjordiska gaslagringsanläggningen i Incukalns och investeringar i lagringslösningar i kraftverk med hög kapacitet. För att öka försvarsförmågan identifierar Lettland ett investeringsbehov på 2,2 miljarder EUR för att bland annat återställa och bygga skyddsrum, bygga nya katastrofhanteringscentrum och utveckla infrastruktur för att stärka insatskapaciteten hos inrikes tjänster, förbättra sjösäkerheten och försvarsförmågan i hamnarna i Riga, Liepaja och Ventspils och finansiera en uppsättning åtgärder som ska genomföras av den nationella försvarsmakten.

Slutsats av kommissionens bedömning

(30) Kommissionen anser sammantaget att Lettlands plan uppfyller kraven i förordning (EU) 2024/1263.

RÅDETS ÖVERGRIPANDE SLUTSATS

(31) Rådet välkomnar Lettlands medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan och anser att ett fullständigt genomförande av denna skulle bidra till att säkerställa sunda offentliga finanser och stödja en hållbar offentlig skuldsättning samt en hållbar och inkluderande tillväxt.

(32) Rådet noterar kommissionens bedömning av planen. Rådet uppmanar dock kommissionen att lägga fram sin bedömning av framtida planer i ett annat dokument än kommissionens rekommendationer till rådets rekommendationer.

(33) Rådet noterar kommissionens bedömning av nettoutgiftsbanan och de huvudsakliga makroekonomiska antagandena i planen, inbegripet i förhållande till kommissionens förhandsvägledning, samt konsekvenserna av planens nettoutgiftsbana för det offentliga underskottet och den offentliga skulden. Rådet noterar kommissionens bedömning att de makroekonomiska och offentligfinansiella antagandena i vissa fall skiljer sig från kommissionens antaganden, bland annat för att ta hänsyn till uppdaterade makroekonomiska och finanspolitiska uppgifter, men att de på det hela taget är vederbörligen motiverade och underbyggda med starka ekonomiska argument. Rådet noterar den breda finanspolitiska strategin i planen och riskerna för utsikterna, vilka skulle kunna påverka förverkligandet av det makroekonomiska scenariot och de underliggande antagandena och genomförandet av planens nettoutgiftsbana. I synnerhet välkomnar rådet också att en dialog fördes med relevanta intressenter på nationell nivå innan planen lämnades in. Rådet noterar också att geopolitiska risker kan sätta press på försvarsutgifterna.

(34) Rådet förväntar sig att Lettland är redo att vid behov anpassa sin finanspolitiska strategi för att säkerställa genomförandet av landets nettoutgiftsbana. Rådet är fast beslutet att noga övervaka den ekonomiska och finanspolitiska utvecklingen, inbegripet den som ligger till grund för planens scenario.

(35) Rådet anser att det är motiverat att i god tid inför nästa budgetövervakningsomgång föra ytterligare diskussioner för att nå en samsyn om de årliga övervakningskonsekvenserna av de kumulativa ökningstakterna för nettoutgifterna.

(36) Rådet noterar kommissionens beskrivning av reform- och investeringsbehoven och reform- och investeringsavsikterna, som svar på de främsta utmaningarna fastställda inom ramen för den europeiska planeringsterminen, och betonar vikten av att säkerställa att sådana reformer och investeringar genomförs. Rådet kommer på grundval av rapporter från kommissionen att bedöma sådana reformer och investeringar och övervaka genomförandet av dem inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

(37) Rådet ser fram emot de årliga lägesrapporterna från Lettland som särskilt ska innehålla information om framstegen i genomförandet av den av rådet fastställda nettoutgiftsbanan och genomförandet av mer allmänna reformer och investeringar i samband med den europeiska planeringsterminen.

(38) I enlighet med artikel 17 i förordning (EU) 2024/1263 bör rådet rekommendera Lettland den nettoutgiftsbana som anges i planen.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Lettland att vidta följande åtgärder:

1. säkerställa att nettoutgiftsökningen inte överstiger de maximala ökningstakter som fastställs i bilaga I till denna rekommendation.

Utfärdad i Bryssel den 21 januari 2025.

På rådets vägnar

A. DOMAŃSKI

Ordförande

BILAGA I

Maximala ökningstakter för nettoutgifter
(årlig respektive kumulativ tillväxttakt)

Lettland

År		2025	2026	2027	2028
Ökningstakt (%)	Årlig	5,9	3,6	3,4	3,3
	Kumulativt (*)	15,5	19,7	23,8	27,9

(*) Kumulativa ökningstakter beräknas med 2023 som basår. De kumulativa tillväxttakterna används i den årliga övervakningen av efterlevnaden i efterhand på kontrollkontot.